

fulde optages, maatte da overlades til Bestyrelsen, men sandsynligviis ville Udgifterne kunne afholdes af det lærde Skolevæsens Fond.

Sikkerhed: Naar jeg maa stemme imod det Forslag, som er stillet af det ærede Medlem fra Randers (Estrup), saa er det, fordi dette Forslag for mig indeholder en Sikkerhed for, at denne Skole vil komme til at bestaae som Stats-skole.

Det vilde forekomme mig høist besynderligt, om vi, efterat have givet Ministeren en Bemyndigelse til at bygge paa Byen Randers Vegne, for Byen Randers Penge, vilde komme og sige: den Skole ønske vi nedlagt som Stats-skole; det er imidlertid ikke min Hensigt uden den allerhødeste Nød at give slip paa Haabet om at faae denne Skole nedlagt som Stats-skole, og som Følge deraf kan jeg ikke stemme for dette Forslag. Jeg har hørt Mange her beskylde mig for, at jeg var imod de lærde Skoler, at jeg var imod Dplysningen, at jeg forfulgte Intelligenten etc. Jeg erklærer herved engang for alle, at Intet er mig kjærere end Intelligent; men jeg er imod stemplet Intelligent. Jeg er overbevist om, at der er Intet, der i den Grad indskrænker den sande Intelligents Udbredelse, som de Stempler, man sætter paa den. Det gaaer dermed som med „petum optimum subter solem“, det bliver ingen god Tobak, fordi den har dette Stempel, og langt fra den „bedste Tobak under Solen“. Jeg er ikke imod de „lærde“ Skoler, saalidt som imod andre Skoler; jeg er for min Part langt ude over Spørgsmaalet, om en Skole er en lærd eller ulærd Skole. Jeg spørger kun, om Skolen giver Børnet i den yngre Alder

Leilighed til at udvikle de Evner, som det har, og benytter dets levende Indbildningskraft og Sandfælsbærelse til at faae Forestillinger og udvikle disse til Begreber; om Skolen i den modnere Alder udvikler Børnets Begreber, dets Hukommelse-og Skarpsindighed; om Skolen i Overgangen fra Barnealderen til Unglingsaarene forbereder Midlerne til, at det unge Menneffe kan optage i sig det Stof, hvormed han siden skal kunne indtage en Plads i Verden, — om den Skole, som giver dette, siger jeg: den er god, selv om den er ulærd; og giver den det ikke, saa forkafter jeg den, om den er nok saa lærd. Det er saaledes ikke de lærde Skoler eller de ulærde Skoler, jeg giver mig af med at bekæmpe; men det er den Indretning, vi nu have, at det saakaldte Universitet, det vil sige, den Anstalt, som skal udbrede det aandelige Lys paa de høieste Stadier, er afsluttet for dem, der ikke igjennem en Arrække have beilet til Adkomsten gjennem de saakaldte lærde Skoler. Man siger, Universitetet er ikke afsluttet, Enhver kan høre dets Forelæsninger; men hertil svarer jeg, at ved Siden af Forelæsningerne ligger den Understøttelse, som kun gives de unge Menneffer, der „studere“, det vil sige: fra Børnsben have nydt den saakaldte „lærde“ Dannelse, og som dog de trænge allermeest til, som have mindst Leilighed til at sidde paa Skolebenken i 6 å 8 Aar. Det er min Overbeviisning, at det hele lærde Skolesystem, saaledes som det nu er sat i Forbindelse med Universitetet, er den fuldstændigste Indretning til at forhindre Dplysningens almindelige Udbredelse.